„POZNAJMY SIĘ BLIŻEJ - POLSKO-SŁOWACKA WYMIANA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO"

„SPOZNAJME SA BLIŽŠIE - VÝMENA POĽSKÉHO A SLOVENSKÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA"

Organizator:
Gmina Koszarawa

Organizátor:
Obec Koszarawa

Partner:
Gmina Oravská Polhora

Partner:
Obec Oravská Polhora

„POZNAJMY SIĘ BLIŻEJ - POLSKO-SŁOWACKA WYMIANA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO"

lipiec 2017
FESTIWAL KULTURY POLSKO-SŁOWACKIEJ
(Koszarawa)

sierpień 2017
WARSZTATY ZABAWKI LUDOWEJ
(Koszarawa)

wrzesień 2017
FESTIWAL STARYCH TRADYCYJNYCH INSTRUMENTÓW
(Oravská Polhora)

październik 2017
FESTIWAL KULINARNY POLSKO-SŁOWACKI
(Koszarawa)

grudzień 2017
WARSZTATY ŚWIĄTECZNE
(Koszarawa)

styczeń 2018
POLSKO-SŁOWACKIE KOLĘDOWANIE
(Koszarawa)

luty 2018
BIESIADA KWACKOWA
(Koszarawa)

marzec 2018
WARSZTATY WIELKANOCNE
(Koszarawa, Oravská Polhora)

czerwiec 2018
OBRZĘDY NOCY ŚWIETOJAŃSKIEJ
(Oravská Polhora)

„SPOZNAJME SA BLIŽŠIE - VÝMENA POĽSKÉHO A SLOVENSKÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA"

júl 2017
FESTIVAL POĽSKEJ A SLOVENSKEJ KULTÚRY
(Koszarawa)

august 2017
TVORIVÉ DIELNE VÝROBY ĽUDOVÝCH HRAČIEK
(Koszarawa)

september 2017
FESTIVAL TRADIČNÝCH HUDOBNÝCH NÁSTROJOV
(Oravská Polhora)

október 2017
POĽSKO-SLOVENSKÝ FESTIVAL JEDLA
(Koszarawa)

december 2017
VIANOČNÉ TVORIVÉ DIELNE
(Koszarawa)

január 2018
POĽSKO-SLOVENSKÉ KOLEDOVANIE
(Koszarawa)

február 2018
FESTIVAL KWACKOWA BIESIADA
(Koszarawa)

marec 2018
VEĽKONOČNÉ TVORIVÉ DIELNE
(Koszarawa, Oravská Polhora)

jún 2018
ZVYKY SVÄTOJÁNSKEJ NOCI
(Oravská Polhora)

I. ZWYCZAJE I OBRZĘDY NA POGRANICZU POLSKO-SŁOWACKIM

1. FESTIWAL KULTURY POLSKO-SŁOWACKIEJ

Podczas dwudniowej imprezy turyści i wszyscy goście mieli okazję do słuchania góralskiej muzyki (wystąpiły zespoły regionalne ze Słowacji oraz z Polski). W szczególny sposób tradycje muzykowania góralskiego przybliżył multiinstrumentalista Drahos Dalos ze Słowacji. Imprezie towarzyszył również pokaz rękodzieła ludowego m.in. bibułkarstwo (specjalne warsztaty dla najmłodszych), malowanie na szkle oraz ekspozycja innych prac rękodzielniczych. Charakter imprezy podkreśliła dwudniowa degustacja regionalnych potraw. Słowacy przygotowali pokaz tradycyjnego wyrobu sera, a wśród potraw polskich znalazły się: kwaśnica, zupa czosnkowa, bigos góralski, gołąbki z kaszą, knedle z omastą, placki ziemniaczane ze śmietaną, zacierki, smalec, ogórki, kołacze z posypką. Odbył się również pokaz tradycyjnych prac m.in. pokaz robienia masła.

I. ZVYKY NA POĽSKO-SLOVENSKOM POHRANIČÍ

1. FESTIVAL POĽSKEJ A SLOVENSKEJ KULTÚRY

Počas dvojdňového podujatia mali turisti a všetci hostia možnosť počúvať goralskú hudbu (regionálne kapely zo Slovenska a Poľska). Multi-inštrumentalista Drahos Dalos zo Slovenska sa osobitným spôsobom venoval tradíciám horskej hudby. Súčasťou podujatia bolo okrem iného vystavenie ľudových remesiel o.i. práce z krepových papierov (špeciálne dielne pre deti), sklenené maľby a výstavy iných remeselných prác. Charakter udalosti bol zdôraznený dvojdennou ochutnávkou regionálnych pokrmov. Slováci pripravili výstavu tradičnej výroby syra a medzi poľské jedlá patrili: kwaśnica, cesnaková polievka, goralský bigos, gołąbki s kašou, knedle s omastou, zemiakové palacinky so smotanou, huby, bravčová masť, uhorky a koláče s posýpkou. Konala sa aj ukážka tradičných prác o.i. výroby masla.

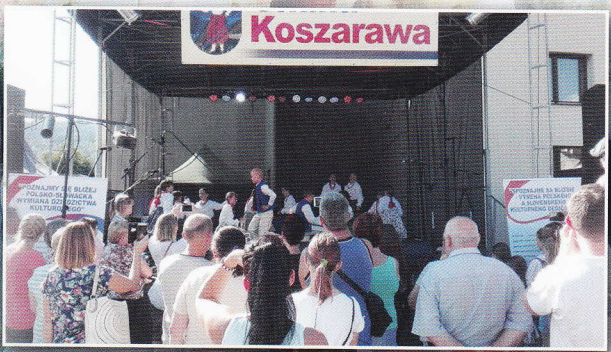

2. FESTIWAL KULINARNY POLSKO-SŁOWACKI

Dwudniowa impreza odbyła się w Koszarawie. Podczas festiwalu zorganizowane zostały warsztaty kulinarne dla dzieci oraz dorosłych (dzieci lepiły pierogi). W pierwszym dniu gotowano zupy (kminkowa, czosnkowa polska), dania mączne (pierogi z mięsem, kapustą i grzybami, pierogi z bryndzą, haluszki, kluski na parze tzw. buchty z makiem i owocami), przygotowano również desery m.in. jabłka pieczone z miodem. W kolejnym dniu festiwalu podano do degustacji zupy (słowacka polewka czosnkowa oraz pikantna zupa - kapuśniak), potrawy mięsne (kotlety po góralsku, drobiowe kotleciki oraz białe roladki duszone), na deser serwowano ciasta drożdżowe. Goście ze Słowacji przedstawili kolejny raz pokaz robienia sera (korbacze). Degustacji towarzyszyły występy regionalnych góralskich zespołów.

2. POĽSKO-SLOVENSKÝ FESTIVAL JEDLA

V Koszarawe sa konala dvojdňová akcia. Počas festivalu boli organizované kulinárske workshopy pre deti a dospelých (deti robili pirohy). V prvý deň boli varené polievky (rascová polievka, poľská cesanková polievka), múčne výrobky (pirohy s mäsom, kapustou a hubami, bryndzové pirohy, halušky, dusené buchty s makom a ovocím), boli pripravené aj dezerty o.i. jablká pečené medom. Nasledujúci deň festivalu sa konala ochutnávka polievok (slovenská cesnaková polievka a korenená polievka - kapuśniak), mäsové jedlá (goralské kotlety, kuracie rezne a biele, dusené rolády), na dezert boli kvasné cestá. Hostia zo Slovenska opäť prezentovali ukážku výroby syra (korbáčiky). Ochutnávku sprevádzali predstavenia regionálnych goralských hudobných skupín.

„POZNAJMY SIĘ BLIŻEJ
- POLSKO-SŁOWACKA
WYMIANA DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO"
„SPOZNAJME SA BLIŽŠIE
- VÝMENA POLSKEHO
A SLOVENSKEHO
KULTÚRNEHO DEDIČSTVA"

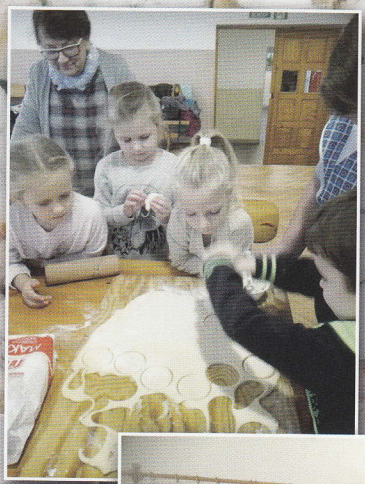

3. BIESIADA KWACKOWA

Spotkanie odbyło się w Koszarawie. Zakończenie karnawału czyli według lokalnej tradycji KWACKI (biesiada kwackowa) to przedstawienie uczestnikom tradycji (tańce i śpiewy) związanych z karnawałem, a także ze zbliżającą się wiosną. Właśnie na zakończenie karnawału dawniej tańczono, aby zapewnić sobie dobre urodzaje, stąd m.in. taniec „na kwacki" czyli zapewnienie bogatych urodzajów. Oprócz tańców i śpiewów przygotowana została degustacja regionalnych potraw m.in. słynna zupa z kwacków.

3. FESTIVAL KWACKOWA BIESIADA

Stretnutie sa konalo v Koszarawe. Ukončenie karnevalu, podľa miestnej tradície KWACKI, je prezentácia účastníkom tradícií (tance a piesne) súvisiacich s karnevalom, rovnako ako nadchádzajúcou jarou. Za dávnych čias na konci karnevalu ľudia tancovali, aby zabezpečili si dobrú úrodu odtiaľ oi. tanec „na kwacki" alebo zaistiť si bohatú úrodu. Okrem tancov a spevu sa konala ochutnávka regionálnych jedál, okrem iného slávna polievka z kwacków.

4. OBRZĘDY NOCY ŚWIĘTOJAŃSKIEJ

Pod koniec maja, w dniach „krzyżowych", kobiety i dzieci zbierały zioła, które były plątane w wieńce i święcone w kościele. Miały znaczenie lecznicze, zwłaszcza w przypadku chorób bydła. Przesilenie letnie w obyczajach ludowych powiązane z dniem św. Jana (24 czerwca) przejawiło się zarówno w paleniu ognisk, jak i w wielkim nacisku na praktyki ochronne przeciwko czarownicom. Było to święto pasterzy, którzy dekorowali bydło przeciwko urokom czarownic gałązkami bukowymi z kolorowymi wstążkami zawieszonymi na rogach. Przy tej okazji każdy z gazdów poświęcał pasterzowi lub swoim własnym dzieciom uwagę. W związku z tym świętem, było również zwyczajem dekorowanie domów i pól młodymi gałązkami czerwonego świerku, lipy, itp., aby chronić je przed błyskawicą, gradem i ogniem. Dziewczęta robiły wieńce z kwiatów polnych ozdobione bibułą, które wieszały pomiędzy oknami domów, z których był młodzieniec, który postawił im maj. Wzajemne obdarowywanie się trwało jeszcze w czasach odpustu, kiedy młodzieniec kupował dziewczynie serce z piernika miodowego z lustrem lub grzebień do włosów. Na Jana wiedźmy chodziły po polach i mówiły: „bierze plony, ale nie wszystkie". Ostatnim zwyczajem na Jana było palenie ognisk - „Ognie św. Jana", zwane „svjynty Jon", które przygotowywała młodzież wraz z pasterzami. Tydzień wcześniej młodzi przygotowywali na podwyższonych miejscach wysokie stosy chrustu i gałęzi leśnych z różnych drzew na wielką watrę. Watrę zapalano wieczorem po zachodzie słońca, tak że było ją lepiej widać, a młodzi śpiewali, tańczyli i przeskakiwali ogień.

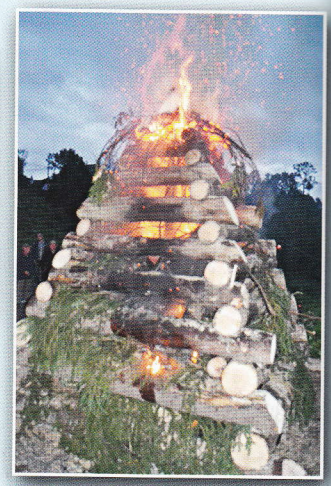

4. ZVYKY SVÄTOJÁNSKEJ NOCI

Koncom mája, na „krížové dni" zberali ženy a deti poľné byliny, ktoré splietali do vencov a dávali v kostole posvätiť. Mali liečivý význam, najmä pri ochorení dobytka. Letný slnovrat sústredený v ľudových obyčajach do dňa sv. Jána (24. júna) sa prejavil jednak v obyčaji pálenia ohňov a vo veľkom dôraze na ochranné praktiky proti bosorkám. Bol to sviatok pastierov, ktorí zdobili dobytok proti bosorkám vencami z bukových vetvičiek s farebnými stuhami, ktoré zavesili kravám na rohy. Pri tejto príležitosti každý gazda prispieval svojmu pastierovi, či vlastným deťom obvyklou pozornosťou. V spojitosti s týmto sviatkom bolo tiež zvykom pri zdobiť príbytky aj každú roľu mladými letorastami červeného smreka, lipy a pod., aby vraj boli uchránené od blesku, krupobitia a ohňa. Dievčatá robili vence z poľných kvetov zdobené krepovým papierom, ktoré vešali medzi okná tých domov z ktorých bol mládenec, čo im postavil máj. Vzájomné obdarúvanie pokračovalo v čase odpustu, kedy mládenec kúpil dievčaťu medovníkové srdce so zrkadielkom, alebo hrebienok do vlasov. Na Jána chodili bosorky po poliach a hovorili „běre pozytek, ale ňe syček." Posledným jánskym obyčajam bolo pálenie ohňov - „Jánske ohne", zvané „svjynty Jon"., ktoré chystala mládež spolu s pastiermi. Už týždeň predtým pripravovala mládež na vyvýšených miestach na podlesí vysoké kopy raždia a lesných haluz z rôznych drevín na veľkú vatru. Vatry zapaľovali večer po západe slnka, aby ich bolo lepšie vidieť a mladí pri nej spievali, tancovali a preskakovali oheň.

II. POLSKO-SŁOWACKIE TRADYCJE ŚWIĄTECZNE

5. WARSZTATY ŚWIĄTECZNE

Zajęcia odbyły się w Koszarawie. Podczas warsztatów przedstawiono zwyczaje bożonarodzeniowe w Polsce oraz na Słowacji. Uczestnikami warsztatów były dzieci, które wykonywały wspólnie z instruktorami (polskimi i słowackimi) ozdoby świąteczne (pająki, łańcuchy, stroiki swiąteczne, ozdoby ze słomy), wykonywano również kartki swiąteczne oraz malowano na szkle.

II. POĽSKO-SLOVENSKÉ VIANOČNÉ TRADICÍE

5. VIANOČNÉ TVORIVÉ DIELNE

Triedy sa konali v Koszarawe. Počas dielní boli predstavené vianočné zvyky v Poľsku a na Slovensku. Účastníkmi dielní boli deti, ktoré spolu s inštruktormi (poľskými a slovenskými) vykonávali vianočné ozdoby (pavúky, retiazky, vianočné vence, slamené dekorácie), boli tiež vykonané vianočné pohľadnice a maľovali na skle.

6. POLSKO-SŁOWACKIE KOLĘDOWANIE

Zadanie realizowano w Koszarawie. Podczas pierwszego dnia kolędowania zorganizowano uroczysty przemarsz grup kolędniczych, odbyło się wspólne kolędowanie w kościele, a następnie grupy kolędnicze polsko-słowackie uświetniły spotkanie świąteczne z seniorami z Koszarawy oraz Polhory. Drugi dzień kolędowania to występy grup kolędniczych ze Słowacji oraz z Polski dla mieszkańców Koszarawy oraz zaproszonych gości. Kolędowanie połączone było z przedstawieniem zwyczajów świątecznych w Koszarawie oraz na terenie przygranicznym.

6. POĽSKO-SLOVENSKÉ KOLEDOVANIE

Úloha sa uskutočnila v Koszarawe. V prvý deň koledovania sa usporiadal slávnostný pochod koledových skupín, v kostole sa konalo spoločné koledovanie a potom poľsko-slovenské spevácke skupiny konali vianočné stretnutie so seniormi z Koszarawy a Polhory. V druhý deň koledovania boli výstupy koledových skupín zo Slovenska az Poľska pre obyvateľov mesta Koszarawa a pozvaných hostí. Koledovanie sa spojilo s prezentáciou vianočných zvykov v Koszarawe a na pohraničí.

POZNAJMY SIĘ BLIŻEJ
- POLSKO-SŁOWACKA
WYMIANA DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO"
POZNAJME SA BLIŽŠIE
- VÝMENA POLSKÉHO
A SLOVENSKÉHO
KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

7. WARSZTATY WIELKANOCNE

Pierwsze spotkanie warsztatowe odbyło się w Koszarawie. Uczestnicy warsztatów - dzieci i dorośli - zapoznali się ze zwyczajami wielkanocnymi w Koszarawie i na Żywiecczyźnie. Instruktorzy prezentowali różne techniki wykonywania ozdób świątecznych, bardzo ciekawe dla dzieci było m.in. zdobnictwo wielkanocnych jajek - malowanie, drapanie, wyklejanie włóczką. Uczestnicy wykonywali też kartki świąteczne (wycinane motywy wielkanocne), ciekawe było również przygotowanie palm wielkanocnych, bogato zdobionych - tylko w Polsce jest taki zwyczaj, Słowacy tego nie znają.

Kolejne warsztaty odbyły się w Oravskiej Polhorze. Tam również przedstawiono historię wielkanocnych obrzędów, trochę inną niż w Polsce. Zamiast palm tam przygotowuje się tylko zielone, młode gałązki drzew, które zanosi się do kościoła w lany poniedziałek, poświęcone mają służyć jako początek nowego życia. Uczestnicy warsztatów wykonywali wielkanocne pisanki, korzystając z innych technik np. zdobienie sznurkiem. Bardzo ciekawą formą były przygotowane wielkanocne pierniczki (jajka, króliczki, baranki), które każdy uczestnik zdobił samodzielnie kolorowymi elementami z lukru.

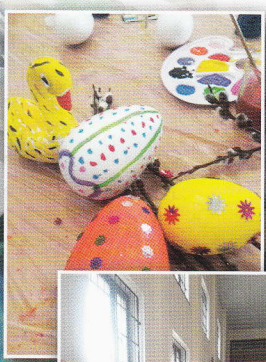

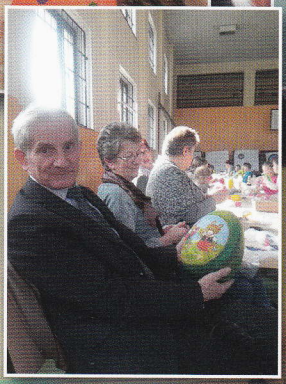

7. VEĽKONOČNÉ TVORIVÉ DIELNE

Prvé stretnutie v rámci dielní sa uskutočnilo v Koszarawave. Účastníci dielní - deti a dospelí - sa oboznámili s veľkonočnými zvykmi v Koszarawe a Żywcu. Inštruktori predstavili rôzne techniky na výrobu vianočných ozdôb, okrem iného veľmi zaujímavé pre deti zdobenie veľkonočných kraslíc - maľovanie, škriabanie, lepenie priadzou. Účastníci vykonali tiež veľkonočné pohľadnice (vyrezávané veľkonočné motívy), bolo zaujímavé aj pripravenie veľkonočných paliem, bohato vyzdobených - len v Poľsku je tento zvyk, Slováci to nevedia.

Ďalšie dielne sa konali v Oravskej Polhore. Takisto tam bola prezentovaná história veľkonočných obradov, trochu iná ako v Poľsku. Namiesto paliem sú pripravené iba zelené, mladé vetvičky stromov, zasvätené v kostoli vo veľkonočný pondeľok majú slúžiť ako začiatok nového života. Účastníci dielni vykonávali veľkonočné kraslice pomocou iných techník, ako napríklad zdobenie šnúrou. Veľmi zaujímavá forma bola príprava veľkonočných perníkov (vajcia, kroličkí, jahniatka), ktoré každý účastník zdobil farebnými prvkami z polevy.

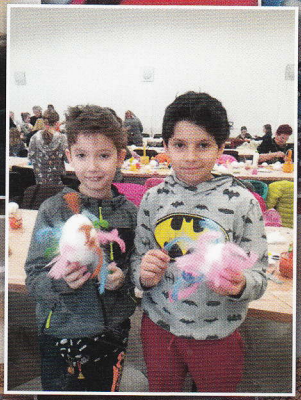

III. POLSKO-SŁOWACKA WYMIANA KULTUROWA

8. WARSZTATY ZABAWKI LUDOWEJ

Zajęcia odbyły się w Koszarawie. Podczas prezentacji przedstawiono historię zabawki drewnianej w Koszarawie oraz na Żywiecczyźnie. Pod opieką profesjonalnych instruktorów dzieci oraz dorośli wykonywali samodzielnie zabawki drewniane m.in. ptaszki klepoki, kołyski, bryczki. Zaprezentowano także pokaz robienia zabawek ze słomy. Imprezie towarzyszył również pokaz rękodzieła ludowego ze Słowacji.

III. POĽSKO SLOVENSKÁ KULTÚRNA VÝMENA

8. TVORIVÉ DIELNE VÝROBY ĽUDOVÝCH HRAČIEK

Triedy sa konali v Koszarawe. Počas prezentácie boli prezentované dejiny drevenej hračky v Koszarawe a Żywcu. Pod dohľadom profesionálnych inštruktorov vytvorili deti a dospelí sami drevené hračky vtáky, kolísky, kočíky. Konala sa aj ukážka výroby hračiek zo slamy. Podujatie sprevádzala aj ukážka ľudovej remeselnej tvorby zo Slovenska.

9. FESTIWAL STARYCH TRADYCYJNYCH INSTRUMENTÓW MUZYCZNYCH

Zajęcia odbyły sie w Oravskiej Polhorze. Przedstawiono obszerną historię kultury muzycznej pogranicza. Pod opieką instruktorów słowackich uczestnicy warsztatów własnoręcznie wykonywali instrument ludowy - piszczałkę. Instruktorzy zorganizowali również naukę gry na tym instrumencie, opracowując dla każdego uczestnika zapis nutowy słynnych melodii góralskich.

9. FESTIVAL TRADIČNÝCH HUDOBNÝCH NÁSTROJOV

Triedy sa konali v Oravskej Polhore. Boli prezentované rozsiahle dejiny hudobnej kultúry pohraničia. Pod vedením slovenských inštruktorov, účastníci dielní vyrobili ručne ľudový nástroj - píšťala. Inštruktori tiež organizovali výučbu hrať na nástroj, vyvíjajúc pre každého účastníka hudobnú notáciu slávnych goralských melódií.

"SPOZNAJME SA BLIŽŠIE - VÝMENA POĽSKÉHO A SLOVENSKÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA"
júl 2017 FESTIVAL POĽSKEJ A SLOVENSKEJ KULTÚRY (Koszarawa)
august 2017 TVORIVÉ DIELNE VÝROBY ĽUDOVÝCH HRAČIEK (Koszarawa)
september 2017 FESTIVAL TRADIČNÝCH HUDOBNÝCH NÁSTROJOV (Oravská Polhora)
október 2017 POĽSKO-SLOVENSKÝ FESTIVAL JEDLA (Koszarawa)
december 2017 VIANOČNÉ TVORIVÉ DIELNE (Koszarawa)
január 2018 POĽSKO-SLOVENSKÉ KOLEDOVANIE (Koszarawa)
február 2018 FESTIVAL KWACKOWA BIESIADA (Koszarawa)
marec 2018 VEĽKONOČNÉ TVORIVÉ DIELNE (Koszarawa, Oravská Polhora)
jún 2018 ZVYKY SVÄTOJÁNSKEJ NOCI (Oravská Polhora)
Organizátor: Obec Koszarawa
Partner: Obec Oravská Polhora
Srdečne pozývame deti, mládež a dospelých na účasť v projekte!
Interreg
Słowacja
Projekt je realizovaný v rámci mikroprojektu "SPOZNAJME SA BLIŽŠIE - VÝMENA POĽSKÉHO A SLOVENSKÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA", ktorý je v 85% spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci programu Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020
EUROREGION BESKIDY

Serdecznie dziękujemy wszystkim dzieciom, młodzieży i dorosłym za udział w projekcie!

Chceme srdečne poďakovať všetkým deťom, mládeži a dospelým za účasť na projekte!

Projekt zrealizowany w ramach mikroprojektu
"POZNAJMY SIĘ BLIŻEJ - POLSKO-SŁOWACKA
WYMIANA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO"
współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego
Funduszu Rozwoju Regionalnego w 85% w ramach Programu
Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020

Projekt je realizovaný v rámci mikroprojektu
"SPOZNAJME SA BLIŽŠIE - VÝMENA POĽSKÉHO
A SLOVENSKÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA",
ktorý je v 85% spolufinancovaný Európskou úniou
z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci programu
Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020